หลักสูตร 2
วิธีการวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์
(Performance Measurement Methodology: PM)

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจถึงหลักการและวิธีการวัดผลตามรูปแบบของ HIVQUAL-T
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเข้าใจถึงตัวชี้วัดที่ใช้ในโปรแกรม HIVQUAL-T ได้
3. เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถดำเนินการรวบรวมรายชื่อผู้ป่วยในความดูแลเพื่อสุ่มตัวอย่างและวัดผลตามโปรแกรมคอมพิวเตอร์ได้ครบถ้วน ถูกต้อง
4. เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรมสามารถแปรผลการวัดHIVQUAL-Tและนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพ และกำกับความก้าวหน้าของงานได้
5. เพื่อให้ผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม ช่วยกระตุ้นให้องค์กรเห็นความสำคัญ และใช้ประโยชน์จากผลการวัดในการพัฒนาคุณภาพบริการต่าง ๆ ในหน่วยงาน

วิธีการ

1.บรรยาย ครอบคลุมประเด็น
- ความสำคัญของการวัดผล และการใช้ข้อมูลต่อการคุณภาพงาน
- หลักการและขั้นตอนการวัดผลตามรูปแบบของ HIVQUAL-T(Performance measurement Methodology)
- ตัวชี้วัดใน HIVQUAL-T (HIVQUAL-T Indicators)
- การรายงานผลจากการวัด (Reports) เพื่อใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพ

2. ซักถาม

ระยะเวลา 1 ชั่วโมง

อุปกรณ์การสอน PowerPoint presentation

ประเด็นสำคัญ

ในเนื้อหาการสอนในเรื่อง การวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ด้วยโปรแกรม HIVQUAL-T นั้น จะอธิบายถึงประเด็นสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของการวัดผลที่จะส่งผลต่อคุณภาพงาน โดยจะยกตัวอย่าง ข้อมูลจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์ที่ยังมีชีวิตอยู่ในประเทศไทยและรายงานผลการตรวจ CD4 จากการวัดด้วยโปรแกรม HIVQUAL-T แล้วชี้ให้ผู้เข้าอบรมได้เห็นว่าผลจากการวัดนั้น ๆ สามารถนำไปสู่การปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพงานได้อย่างไร เราไม่สามารถปรับปรุง หรือเปลี่ยนแปลงใด ๆ ได้หากไม่มีการวัดผลการปฏิบัติงานเกิดขึ้น และสรุปถึงความเชื่อมโยงของการวัดผลการปฏิบัติงาน กับการปรับปรุงคุณภาพงาน โดยยึดถือจากหลักการหยิน - หยาง ซึ่งได้ถูกนำเอามาใช้ในปรัชญาของรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ (HIVQUAL)
2. หลักการวัดผลตามรูปแบบของ HIVQUAL-T การวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ นั้น จะใช้ โปรแกรม HIVQUAL-T ซึ่งเป็นโปรแกรมสำเร็จรูป ที่ทาง ศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐ ด้านสาธารณสุขได้พัฒนาขึ้นโดยใช้ต้นแบบมาจากสถาบันเอดส์นิวยอร์ค โดยมีหลักการวัด ก็คือ ใช้เก็บข้อมูลย้อนหลัง ปีละ 1 ครั้ง ในปีงบประมาณ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง และโปรแกรมสามารถที่จะวิเคราะห์และรายงานผลโดยอัตโนมัติ ซึ่งหลักการนี้โรงพยาบาล สามารถนำผลการวิเคราะห์ที่ได้จากโปรแกรม นำมาใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพบริการ ต่อไปได้ ทำให้เห็นการเปลี่ยนแปลง เปรียบเทียบ ทั้งในระดับโรงพยาบาล ระดับจังหวัด และระดับประเทศ ถ้าหากมีการวัดและปรับปรุงคุณภาพต่อเนื่องเป็นระยะ
3. ตัวชี้วัดที่กำหนดในโปรแกรม HIVQUAL-T ชุดที่ 4 คัดเลือกมาจาก 4 แหล่งใหญ่ ๆ ได้แก่
    1. แนวทางการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ในประเทศไทย ของสำนักเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
    2. แนวทางการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ของสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
    3. คู่มือแนวปฏิบัติการผสมผสานวัณโรคและโรคเอดส์ ของสำนักเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
    4. คำแนะนำและเอกสารทางวิชาการของกรมควบคุมโรคแห่งชาติประเทศสหรัฐอเมริกา รวมถึงแนวทางการปฏิบัติการจัดการดูแลผู้ติดเชื้อของมหาวิทยาลัยการแพทย์ Johns Hopkins University School of Medicine

    ซึ่งตัวชี้วัดที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานในชุดนี้ครอบคลุมเฉพาะการดูแลทางการแพทย์สำหรับผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์เท่านั้น มีทั้งหมด 6 ตัวชี้วัดหลัก และ 4 ตัวชี้วัดเสริม ประกอบไปด้วย

ตัวชี้วัดหลัก	ตัวชี้วัดเสริม
1. CD4, VL testing 2. OI prophylaxis for PCP, Crypto 3. ARV therapy 4. TB Screening 5. Positive prevention 6. Pap-smear screening	1. OI prophylaxis for Pennicilium, MAC 2. ARV adherence 3. STI screening (Syphilis Chlamydia, Gonorrhea, Ulcer) 4. Option for hospital

ในส่วนของตัวชี้วัดเสริมนั้น ขึ้นอยู่กับความต้องการวัดผล ของแต่ละโรงพยาบาล ซึ่งสามารถ กำหนด และเลือกเองได้ และการรายงานผลตามตัวชี้วัดส่วนใหญ่ จะใช้ผลการวัดตามตัวชี้วัดหลัก เป็นสำคัญ ซึ่งจะบ่งชี้ว่าผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ที่เข้าเกณฑ์ หรือสมควรจะได้รับการดูแลรักษาตามตัวชี้วัดนั้น ๆ ได้รับบริการเหล่านั้นหรือไม่

4. ขั้นตอนการวัดผล จะอธิบายถึงเกณฑ์การคัดเลือกผู้ป่วย เข้ามาสู่กระบวนการวัดผลโดยคัดเลือกหลักการ 3 ข้อ ได้แก่ วินิจฉัยว่าติดเชื้อ HIV ผู้ป่วยมีอายุ 15 ปี ขึ้นไป และ มารับบริการที่โรงพยาบาล 2 ครั้งขึ้นไปในปีที่ประเมิน และอธิบายถึงขั้นตอนการวัดผลว่าประกอบด้วยขั้นตอน หลัก ๆ 9 ขั้นตอน ได้แก่
    1. การ List รายชื่อผู้ป่วยทั้งหมดที่มารับบริการในโรงพยาบาลทุกหน่วยบริการ/การตรวจสอบความซ้ำซ้อนของรายชื่อผู้ป่วย
    2. การโอนรายชื่อผู้ป่วยเข้าสู่โปรแกรม โดยโอนจากฐานข้อมูลโรงพยาบาล แปลงเป็น Excel file หรือ สามารถเพิ่มทีละรายการ หรือ โอนจากฐานข้อมูล National AIDS Program (NAP) ของสปสช. ในอนาคต
    3. การสุ่มตัวอย่าง ใช้ตารางสุ่มตัวอย่าง ตามคำแนะนำของนักสถิติ ของสถาบันเอดส์รัฐนิวยอร์ค ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % และความคลาดเคลื่อนของการสุ่ม ± 10%
    4. การรวบรวมข้อมูล/การบันทึกทางการแพทย์ของผู้ป่วย จาก OPD card และทะเบียนต่าง ๆ
    5. การบันทึกข้อมูลในแบบฟอร์มกระดาษ จากข้อมูลผู้ป่วยที่รวบรวมได้ในข้อ 4
    6. การบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
    7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
    8. การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล
    9. การใช้ประโยชน์จากรายงานผลข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพ
5. การแปรผลการวัดเพื่อไปใช้ในประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพ โดยอธิบายการใช้ตัวอย่างผลการวัด HIVQUAL-T ของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง และอธิบายถึงการวิเคราะห์ประเด็นที่จะนำไปสู่การปรับปรุงคุณภาพ พร้อมกับยกตัวอย่าง การจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพ โดยใช้ วงจร P-D-S-A (Plan-Do-Study-Action) ในกระบวนการปรับปรุงคุณภาพ และชี้ให้เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สามารถนำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงให้แก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนา

คุณภาพให้ดียิ่งขึ้น ยิ่งไปกว่านั้น ในระดับ จังหวัด ระดับเขต หรือแม้แต่ ระดับประเทศ จะสามารถเห็นถึงความครอบคลุมของการให้บริการดูแลผู้ติดเชื้อผู้ป่วยเอดส์ ในแต่ละระดับได้ อันจะนำไปสู่การสนับสนุน หรือผลักดันเชิงนโยบายต่อไป

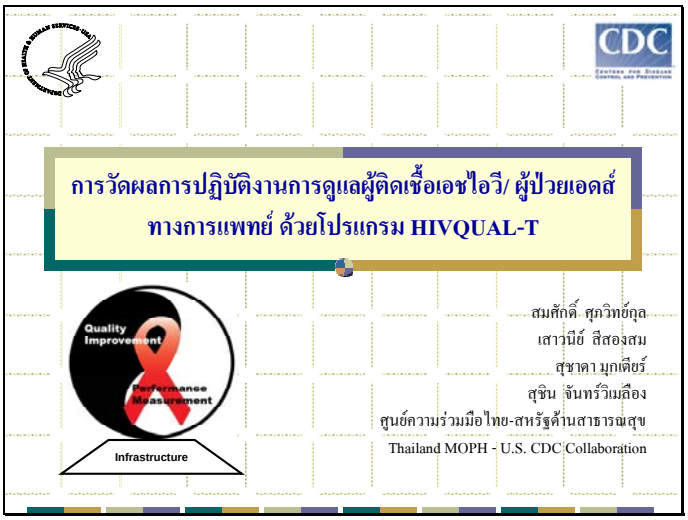

วิธีการ: บรรยาย / ซักถาม ตาม Power Point presentation

ระยะเวลา: 1 ชั่วโมง

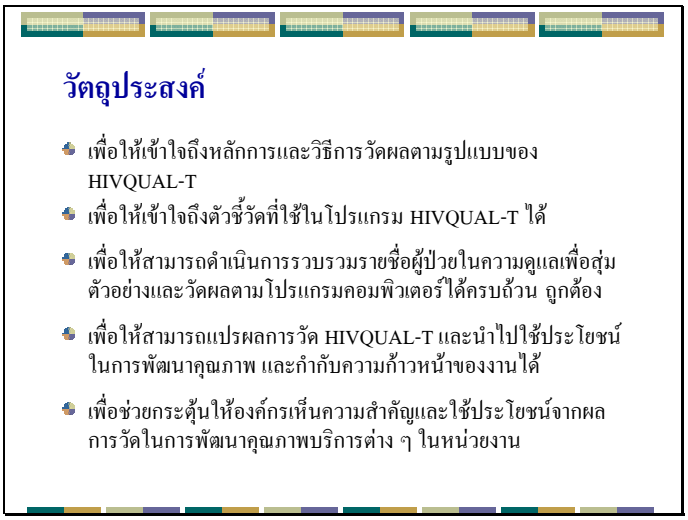

คำถาม?

- ทำไมการวัดผลการปฏิบัติงานจึงมีความสำคัญต่อคุณภาพของงาน?
- ผลจากการวัดจะสนับสนุนงานพัฒนาคุณภาพได้อย่างไร?

คำถาม?

- ท่านทราบหรือไม่ว่าในประเทศไทย มีจำนวนผู้ติดเชื้อที่ยังมีชีวิตอยู่ ในปี 2549 ประมาณกี่ราย?
  - 1,088,692 ราย
  - 556, 848 ราย
  - 200,000 ราย
  - 100,000 ราย
- *น.พ.ธวัช สุนทุราจารย์ อธิบดีกรมควบคุมโรค เปิดเผยว่า ในปี 2549 คาดว่าไทยมีจำนวนผู้ติดเชื้อเอดส์สะสมประมาณ 1,088,692 ราย ในจำนวนนี้ยังมีชีวิตอยู่และต้องการรักษาพยาบาล **556,848** ราย โดยเป็นผู้ติดเชื้อรายใหม่ 15,174 ราย*

ที่มา: หนังสือพิมพ์ข่าวสด 31 ม.ค 2550

จากข้อมูล

- จะเห็นได้ว่า จำนวน ***556,848 ราย***
  - ***คือผลจากการวัด***
- สามารถจะทำอะไรได้จากข้อมูล/ผลการวัดนี้
  - ประมาณการทรัพยากรต่างๆ ในการดูแลผู้ป่วยกลุ่มนี้
  - คาดการณ์/ทำนายแนวโน้มของผู้ป่วยเอดส์ได้
  - จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหา
  - ทราบถึงผลการระบาดว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ ถ้าเรามีการวัดประเมินเปรียบเทียบจากปี 2548 และ 2550

คำถาม?

- ท่านทราบหรือไม่ว่าอัตราการตรวจ CD4 ในผู้ติดเชื้อ HIV ในประเทศไทย จากข้อมูล HIVQUAL-T ปี 2547 มีประมาณเท่าไหร่?
  - 24 %
  - 59 %
  - 84 %
  - 95 %

จากข้อมูล

- จะเห็นได้ว่า จำนวน ***59 %***
  - ***คือผลจากการวัด***
- เราสามารถทำอะไรได้กับข้อมูลที่ได้นี้
  - สามารถกำหนดเป้าหมายในการปรับปรุงคุณภาพ
  - วิเคราะห์ระบบบริการที่ให้แก่ผู้ป่วยได้ เช่น งานบริการให้คำปรึกษาได้ให้ข้อมูลกับผู้ป่วยหรือไม่
  - ปรับปรุงระบบบริการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

ทำไมถึงต้องมีการวัดผลการปฏิบัติงาน

- " คุณไม่สามารถปรับปรุง หรือเห็นการเปลี่ยนแปลงอะไรได้ หากไม่มีการวัดใด ๆ"

  (You can't improve what you can't measure)

- "การวัดผล สามารถมีพลังอำนาจในการที่จะทำให้เห็นถึงผลการเปลี่ยนแปลงในด้านการปรับปรุงคุณภาพงาน"

  (Measurement gives the power and enables to see if we are improving)

การวัดผล และ การปรับปรุงคุณภาพเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน

การวัดผล (PM): เอื้อประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพ
การปรับปรุงคุณภาพ (QI): ช่วยขับเคลื่อนการวัดผล

HIVQUAL Project: ปรัชญา

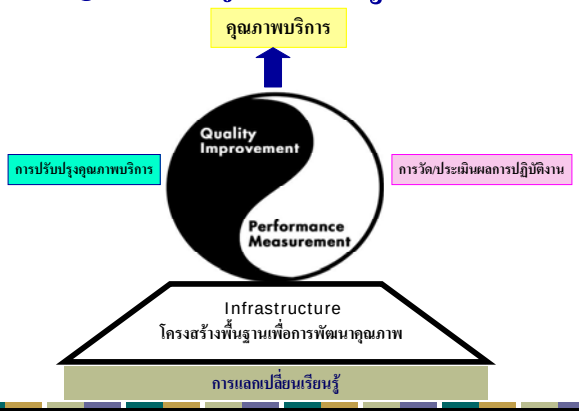

การวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ด้วยโปรแกรม HIVQUAL-T

HIVQUAL-T Software

(HIV Quality of Care Program)

- โปรแกรมสำเร็จรูปที่ใช้วัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อเอชวี/เอดส์
- เก็บข้อมูลย้อนหลัง
- รวบรวม/บันทึกข้อมูลอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- ระยะเวลาที่ใช้ในการวัด ~ 1-2 สัปดาห์

หลักการวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี

Performance Measurement (PM)

- รวบรวมผู้ป่วยในความดูแลของรพ. เพื่อประเมินตามตัวชี้วัด
  - (6 ตัวชี้วัดหลัก และหรือ 4 ตัวชี้วัดเสริม)
- ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง
- วัด/วิเคราะห์/รายงานผลด้วยตนเอง
- เปรียบเทียบผลการวัดเพื่อปรับปรุงคุณภาพบริการ
  - ระดับโรงพยาบาล
  - ระดับจังหวัด/ เขต/ ประเทศ

ตัวชี้วัดใน HIVQUAL-T (Version 4)

Core Indicators

- CD4, VL testing
- OI prophylaxis for PCP, Crypto
- ARV therapy
- TB Screening
- Positive prevention
- Pap smear screening

Optional Indicators

- OI prophylaxis for Pennicilium, MAC
- ARV adherence
- STI screening (Syphilis Chlamydia, Gonorrhea, Ulcer)
- Option for hospital
  - Alternative
  - Psycho/social issues

การตรวจติดตาม CD4

- HIV care guidelines
  - CD4 200-350 ควรได้รับการตรวจ ทุก 3 เดือน
  - CD4 >350-500 ควรได้รับการตรวจ ทุก 6 เดือน
  - CD4 >500 ควรได้รับการตรวจ ทุก 1ปี
  - ผู้ที่รับยาต้านไวรัส
    - ควรได้รับการตรวจ CD4 ทุก 6 เดือน
- สปสช.
  - ผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยทั้งที่รับยา หรือไม่รับยา
    - ควรได้รับการตรวจ CD4 ปีละ 2 ครั้ง

- HIVQUAL-T
  - % ผู้ป่วยที่ตรวจ CD4 ในปีที่ประเมิน
  - % ผู้ป่วยที่ได้รับการตรวจ CD4 ได้รับการตรวจติดตาม CD4 อย่างน้อย 2 ครั้ง
  - % ผู้ป่วยที่ CD4>350 ได้รับการตรวจ CD4 ทุก 6 เดือน
  - % ผู้ป่วยที่ CD4 $\leq$ 350 และไม่ได้รับยา ARV ได้รับการตรวจ CD4 ทุก 2-4 เดือน
  - % ผู้ป่วยที่ได้รับยา ARV ได้รับการตรวจ CD4 อย่างน้อย 2 ครั้ง

การตรวจติดตาม VL

- HIV care guidelines
  - อยู่ที่ดุลยพินิจของแพทย์
    - 8 สัปดาห์หลังรักษา ARV ต่อไปทุก 8-12 สัปดาห์ จนกว่า VL < 50
    - หลังจากนั้นทุก 4-6 เดือน
- สปสช.
  - ผู้ป่วยเอดส์ที่รับการรักษาด้วยยา ARV
    - ตรวจปีละ 1 ครั้ง
- HIVQUAL-T
    - % ของผู้ป่วยได้รับการตรวจ VL ในปีที่ประเมิน
    - % ของผู้ป่วย ARV ได้รับการตรวจ VL

การรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสแบบปฐมภูมิ

- ตามแนวทางการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ในประเทศไทย (HIV care guidelines)
  - PCP Prophylaxis
    - ผู้ป่วยที่มี CD4 < 200 หรือ ALC < 1000
  - Cryptococosis Prophylaxis
    - ผู้ป่วยที่มี CD4 < 100 หรือ ALC < 600
  - Pennicilosis Prophylaxis (Optional)
    - ผู้ป่วยที่มี CD4 < 100 หรือ ALC < 600
    - เฉพาะบางพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ระบาดของโรค
  - MAC Prophylaxis (Optional)
    - ผู้ป่วยที่มี CD4 < 50
- HIVQUAL-T
  - % ของผู้ป่วยที่มีข้อบ่งชี้ได้รับ OI Prophylaxis (แต่ละตัว)

การรักษาด้วยยาต้านไวรัส

- ตามแนวทางการดูแลผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ ในประเทศไทย (HIV care guidelines)และ National AIDS Program (NAP)
  - ผู้ป่วยที่ CD4 < 200
  - ผู้ป่วยที่ CD4 < 250 มีอาการทางคลินิก (Symptomatic HIV conditions)
  - ผู้ป่วยที่มี AIDS-defining conditions

- ARV adherence (Optional)
  - % ของผู้ป่วยที่มารับยาสม่ำเสมอ
  - % ของผู้ป่วยที่ได้รับยา ARV ได้รับการประเมิน/ติดตามความสม่ำเสมอในการกินยา

การคัดกรองวัณโรค

- ตามคู่มือแนวปฏิบัติการผสมผสานวัณโรคและโรคเอดส์ ของสำนักเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
  - คัดกรองอาการและประวัติเสี่ยง
    - ไอเรื้อรังนานกว่า 2 สัปดาห์
    - มีไข้ต่ำ ๆ เรื้อรังนานกว่า 2 สัปดาห์
    - น้ำหนักลด
    - ไอเป็นเลือด เหงื่อออกตอนกลางคืน
    - มีประวัติสัมผัสหรือคลุกคลีกับผู้ติดเชื้อวัณโรคที่บ้านหรือที่ทำงานมี
    - ประวัติรักษาวัณโรคฉีดยาเสพติดเข้าเส้น
    - เคยติดคุก
    - บุคลากรทางการแพทย์

  - กรณีมีอาการและประวัติข้อใดข้อหนึ่ง ให้สงสัยว่ามีโอกาสเป็น TB และควรส่งตรวจเพิ่มเติม
    - CXR
    - Sputum AFB

การป้องกันการแพร่เชื้อ (Positive Prevention)

- ตามคำแนะนำของ CDC guidelines
  - Safe sex education
  - การแนะนำคู่ที่ยังไม่ทราบผลเลือดมาตรวจเลือด
  - การแจกถุงยางอนามัย
  - การใช้ถุงยางอนามัย

การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกในหญิงติดเชื้อ

- ตามคำแนะนำของ CDC Guidelines และ 2004 Medical management of HIV infection
  - แนะนำให้ตรวจ Pap smear ในผู้ป่วยเอดส์หญิง เมื่อแรกพบ ภายหลัง 6 เดือน และตรวจซ้ำทุกปี
    - เพราะพบว่า อัตรา Squamous intraepithelial lesion (SIL) สูงขึ้น 33-45% ในหญิงติดเชื้อ เทียบกับ 7-14 % ในหญิงไม่ติดเชื้อ *(MMWR 2002;517 (RR-6):59)*
  - ประเทศไทยมีความชุกของทั้งโรคเอดส์และมะเร็งปากมดลูกสูง จึงกำหนดให้การตรวจคัดกรองมะเร็งปากมดลูกเป็นตัวชี้วัดหลัก
    - คัดกรองอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง

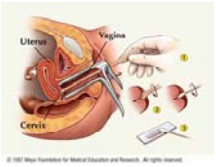

การคัดกรองโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ (Optional)

- ตามข้อแนะนำของ 2004 Medical management of HIV infection
  - ซิฟิลิส
    - แนะนำให้ตรวจคัดกรองผู้ติดเชื้อ/ผู้ป่วยเอดส์ เมื่อแรกพบ และตรวจซ้ำทุก 1 ปี ในรายที่มีเพศสัมพันธ์อยู่ เนื่องจากพบ อัตราการติดเชื้อร่วมสูง
    - แต่ปัจจุบันในประเทศไทย พบความชุกของโรคนี้ต่ำ
  - โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์อื่น ๆ (หนองใน หนองในเทียม แผลอวัยวะเพศ)
    - แนะนำให้ตรวจปีละ 1 ครั้ง ในผู้ติดเชื้อ เพราะพบการติดเชื้อร่วม (Co-Infection) และส่งเสริมการแพร่เชื้อ HIV
    - แต่เนื่องจากการตรวจที่มีความแม่นยำสูง มีราคาแพง และต้องอาศัยเครื่องมือชั้นสูง

ที่มา: (MMWR 2002;51(RR-6):19) และ (MMWR 2002;51(RR-15):1)

เกณฑ์การวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี

Performance Measurement (PM)

- คัดเลือกผู้ป่วยที่มารับการรักษาในโรงพยาบาล**ทุกหน่วย**
  - HIV Positive
  - อายุ 15 ปีขึ้นไป
  - มารับบริการที่โรงพยาบาล 2 ครั้งขึ้นไปในปีที่วัดผล
- วัดผลในปีงบประมาณ
  - 1 ตุลาคม – 30 กันยายน

ขั้นตอนการวัด-1: การ List รายชื่อผู้ป่วย

- รวบรวม List จาก ฐานข้อมูลของร.พ หรือสมุดทะเบียนผู้ที่มารับบริการตามหน่วยต่าง ๆ โดย Code จาก ICD10
  - รวบรวมรายชื่อผู้ป่วยจากทุกหน่วยบริการที่ผู้ป่วยมารับบริการใน รพ. ได้แก่
    - OPD, IPD, ANC, LR, ER, HIV Clinic, ARV clinic, Day Care Center ฯลฯ
  - อาศัยความร่วมมือจาก IT หรือเวชระเบียน ของ รพ.
- จัดเตรียม List ทั้งหมดในไฟล์ Excel
  - HN, เพศ, วันเดือนปีเกิด
  - ตรวจสอบความซ้ำซ้อนและเข้าเกณฑ์
- ถ้าผู้ป่วยเสียชีวิตให้ทบทวนสาเหตุการเสียชีวิต (แต่ไม่นำมาวัดในโปรแกรม)

	A	B	C	D
1	HN	เพศ	อายุ	
2	400000932	หญิง	12-12-02	
3	400041966	หญิง	13-12-12	
4	400051895	ชาย	14-12-02	
5	400055091	หญิง	15-12-17	
6	410000585	หญิง	16-12-02	
7	410012285	ชาย	17-12-00	
8	410012377	หญิง	18-12-16	
9	410014094	ชาย	19-12-02	
10	410016731	ชาย	20-12-14	
11	410018331	ชาย	21-12-02	
12	410019270	ชาย	22-12-08	

ขั้นตอนการวัด-2: การโอนรายชื่อผู้ป่วยเข้าโปรแกรม

1. โอนข้อมูลโดยการใช้คำสั่ง โอนข้อมูล
   - จาก List ในไฟล์ Excel ที่เตรียมไว้
   - คลิ๊กที่ปุ่ม “โอนข้อมูล”
2. หรือโอนข้อมูลด้วยการพิมพ์รายบุคคล (Manual)
   - คลิ๊กที่ปุ่ม “ เพิ่ม” เพื่อพิมพ์ List ผู้ป่วยเข้าสู่โปรแกรมโดยตรง
3. โอนจาก DMIS-HIV/AIDS (NAP-สปสช.)

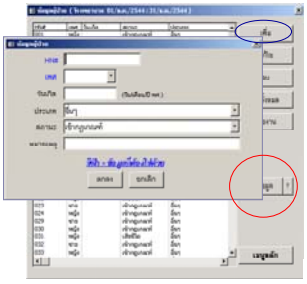

ขั้นตอนการวัด-3: การสุ่มตัวอย่าง

- HIVQUAL-T โปรแกรมจะทำการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง และทำการสุ่มแบ่งแยกขนาดกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชายและหญิงโดยอัตโนมัติ
  - คลิ๊กที่ปุ่ม “ สุ่มตัวอย่าง”
- การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างดัดแปลงจากสถาบันเอดส์ รัฐนิวยอร์ค ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ± 10 % sampling error

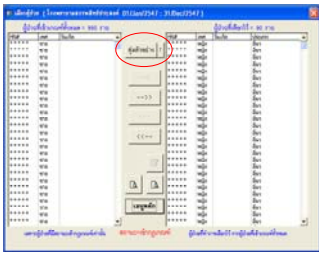

ตารางสุ่ม: 95% CI, ± 10 % sampling error

จำนวนผู้ป่วย	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (ชาย)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (หญิง)	รวมขนาดกลุ่มตัวอย่าง
50 or fewer	11	19	30
51-75	12	22	34
76-100	13	23	36
101-125	13	25	38
126-150	14	25	39
151-175	14	26	40
176-250	14	27	41
251-275	14	28	42
276-299	14	29	43
300-399	15	30	45
400-499	30	30	60
500-599	35	35	70
600-699	40	40	80
700-4999	45	45	90
> 5000	50	50	100

Full (661 Pts)		Random (45 Pts)			
		1	2	3	4
CD4 (Ever)	71(10.74%)	6 (13.33%)	5 (11.11%)	4 (8.89%)	6 (13.33%)
VL (Ever)	2 (0.3%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)
CD4<200 or ALC<1000	42 (6.4%)	3 (6.7%)	3 (6.7%)	3 (6.7%)	3 (6.7%)
On ART Therapy	33 (78.6%)	3 (100%)	2 (66.7%)	3 (100%)	3 (100%)
On PCP	38 (90.5%)	2 (66.7%)	3 (100%)	2 (66.7%)	2 (66.7%)
CD4<100 or ALC<600	23 (3.5%)	2 (4.4%)	1 (2.2%)	2 (4.4%)	2 (4.4%)
On ART Therapy	18 (78.3%)	2 (100%)	1 (100%)	2 (100%)	2 (100%)
On CRYTO	10 (43.5%)	1 (50.0%)	1 (100%)	1 (50.0%)	1 (50.0%)
On PEN	3 (13.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	1 (50.0%)	1 (50.0%)
CD4<50	17 (2.6%)	0 (0.0%)	1 (2.2%)	2 (4.4%)	2 (4.4%)
On ART Therapy	13 (76.5%)	0 (0.0%)	1 (100%)	2 (100%)	2 (100%)
On MAC	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)	0 (0.0%)

ขั้นตอนการวัด-4: การเก็บรวบรวมข้อมูล

- หลังจากได้กลุ่มตัวอย่างแล้วให้ทำการ print รายชื่อผู้ป่วยที่เลือกไว้
- ใช้ HN ของ Case ที่เลือกนำไปค้นประวัติผู้ป่วยในOPD card หรือจากข้อมูลผู้ป่วยในทะเบียนต่าง ๆ ที่แต่ละหน่วยงานบันทึกหรือเก็บรวบรวมไว้
- ถ้าไม่สามารถค้นประวัติของผู้ป่วยได้ ให้เลือก HN ถัดไปที่เป็นเพศเดียวกัน

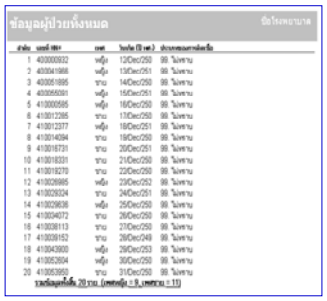

ขั้นตอนการวัด-5 : การกรอกข้อมูลในแบบฟอร์มกระดาษ

- หลังจากที่รวบรวมข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง จาก OPD card หรือทะเบียนต่าง ๆ (HIV Clinic, Lab, Counseling, ANC, LR, etc.) ครบแล้ว ทำการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย ในแบบฟอร์ม “ แบบบันทึกข้อมูลสุขภาพผู้ป่วย” เพื่อความสะดวกในการคีย์ข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
  - ข้อมูลประชากร
  - ข้อมูลตามตัวชี้วัดต่างๆ

แบบฟอร์มเก็บข้อมูลผู้ป่วย

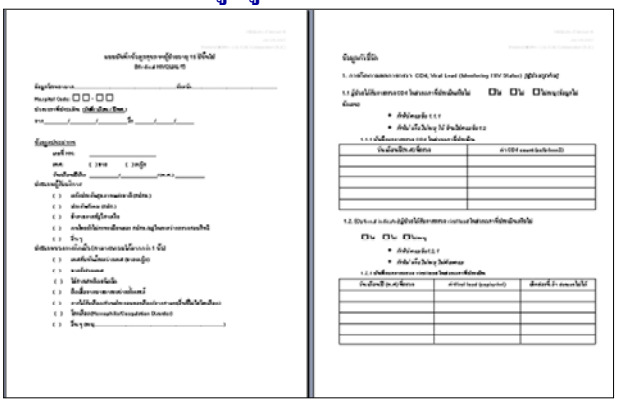

ขั้นตอนการวัด-6: การบันทึกข้อมูลในโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- กำหนดชื่อโรงพยาบาล
- กำหนดช่วงเวลาการวัด
  - เมนูบันทึกข้อมูลผู้ป่วย
- บันทึกข้อมูลตามตัวชี้วัด
  - จากแบบฟอร์มกระดาษ
  - จาก OPD card, ทะเบียนต่าง ๆ
  - ถ้าบันทึกเสร็จ 1 ตัวชี้วัด (1 หน้าจอ) กดปุ่ม > และบันทึกต่อไปเรื่อย ๆ จนหมด 1 case และกดปุ่ม X
- บางคำถามจะข้ามไปโดย Logic

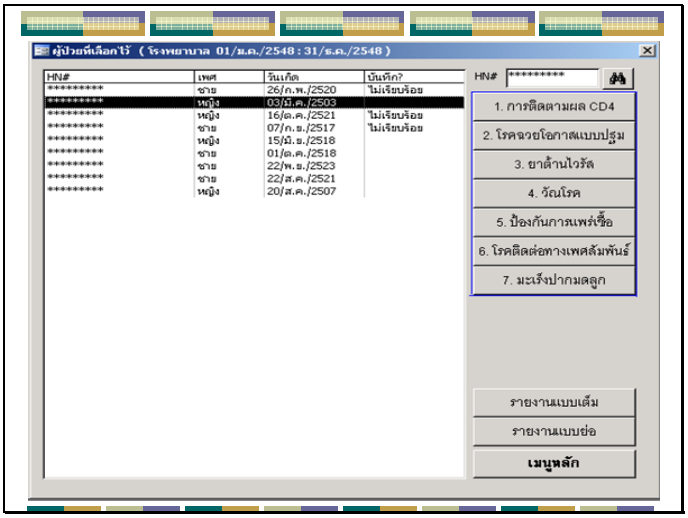

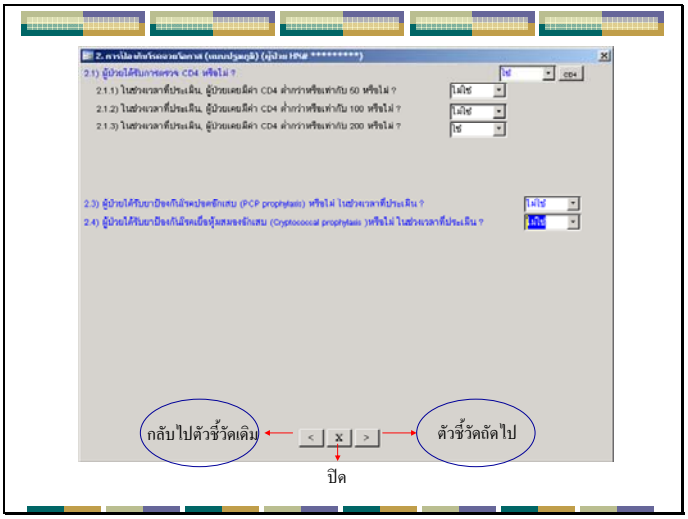

ขั้นตอนการวัด-7: การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

- ควรทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทุกครั้ง
  - บันทึกข้อมูลจาก OPD card ลงแบบฟอร์มครบถ้วนหรือถูกต้องหรือไม่
  - บันทึกข้อมูลจากแบบฟอร์มลงสู่คอมพิวเตอร์ครบถ้วนหรือไม่
- อาจมีเจ้าหน้าที่อีกคนหนึ่งทำการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในแบบฟอร์มกระดาษ หรือในโปรแกรม (Double check)

ขั้นตอนการวัด-8: การวิเคราะห์และรายงานผลข้อมูล

- โปรแกรมจะทำการวิเคราะห์และรายงานผลโดยอัตโนมัติ
  - คลิ๊กที่เมนู “รายงานต่าง ๆ” ที่เมนูหลัก
- ผลการวิเคราะห์ข้อมูลควรนำมาใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการ (QI)
- ทำให้เห็นแนวโน้มของการพัฒนาคุณภาพบริการของโรงพยาบาลหากมีการวัดและปรับปรุงเป็นระยะ

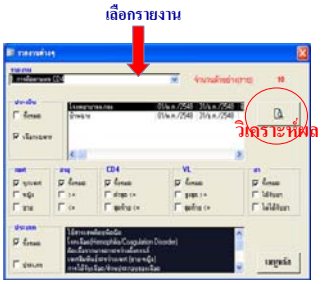

ตัวอย่างรายงานการวิเคราะห์ข้อมูล

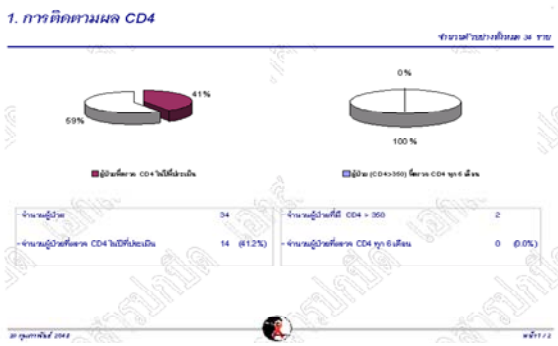

ขั้นตอนที่-9: การใช้ประโยชน์จากรายงานไปใช้เพื่อพัฒนาคุณภาพบริการ

- ควรมีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพ (Quality Improvement Committee/ QIC) ของโรงพยาบาล
- QIC ควรมีการประชุมเพื่อทบทวนข้อมูล/คุณภาพบริการเป็นระยะ
- ชี้แจงปัญหา/จุดแข็ง-จุดอ่อน/การเปลี่ยนแปลง/การแก้ไขปัญหา
- นำเสนอเพื่อเป็นโครงการพัฒนาคุณภาพ การบริการ(QI project) เสนอต่อผู้บริหาร
- ดำเนินการปรับปุงคุณภาพบริการอย่างต่อเนื่อง (CQI)

พิจารณาข้อมูลผลการวัดเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ

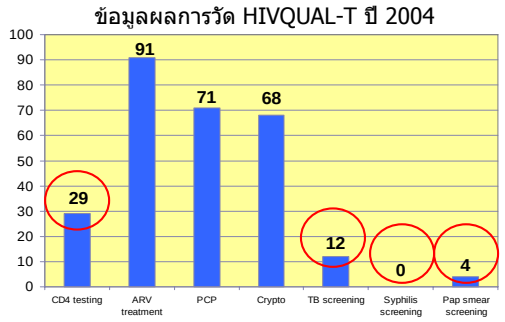

จัดทำแผนงานพัฒนาคุณภาพ

แผนกิจกรรม การดำเนินงาน	ก.ค.48	พ.ย.48	ธ.ค.48	ม.ค.49	ก.พ.49	มี.ค.49	เม.ย.49	พ.ค.49	มิ.ย.49	ก.ค.49	ส.ค.49	ก.ย.49
1. ประชุมชี้แจงแผนการดำเนินงาน					←	→						
2. ประชุมคณะทำงาน					←	→						
3. รณรงค์ประชาสัมพันธ์						←	→					
4. ดำเนินการตรวจคัดกรอง						←	—	—	—	—	→	
5. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล						←	—	—	—	—	→	
6. วิเคราะห์และประเมินผลด้วย HIVQUAL-T											↔	↔
7. รายงานผลการดำเนินงาน											↔	↔

ขั้นตอนการทำกิจกรรมปรับปรุงคุณภาพ

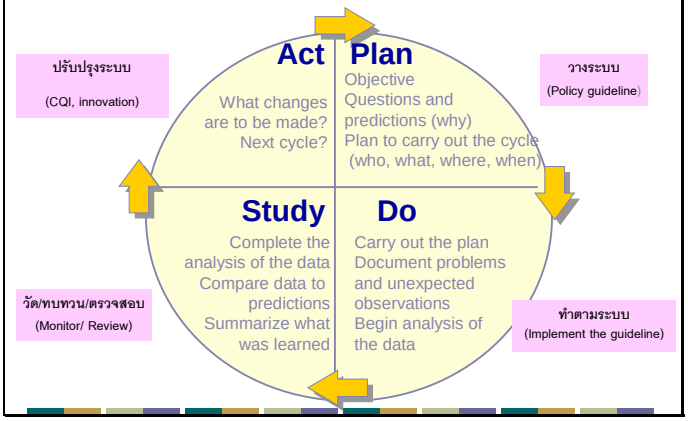

ตัวอย่างผลการพัฒนาคุณภาพจากข้อมูลการวัดด้วย HIVQUAL-T

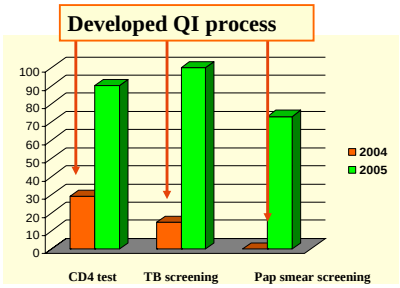

ตัวอย่างการวิเคราะห์และรายงานผลระดับจังหวัด

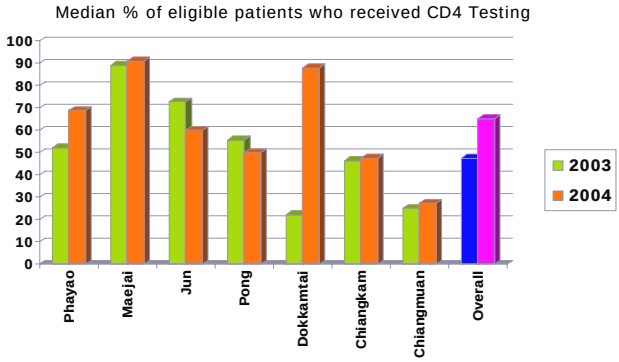

ตัวอย่างการวิเคราะห์และรายงานผลภาพรวม

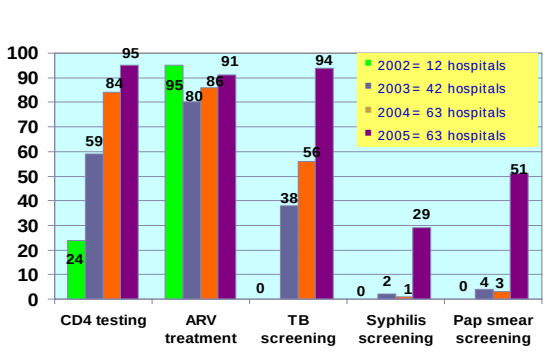

นำเสนอผลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

- นำเสนอต่อทีมงาน
- ต่อคณะกรรมการคุณภาพ
- ต่อผู้บริหารโรงพยาบาล
- ต่อผู้รับบริการ

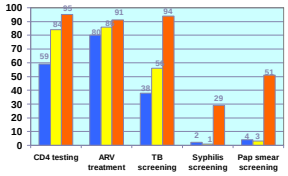

เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องช่วยส่งเสริม/สนับสนุนให้กิจกรรมคุณภาพมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อผู้รับบริการได้รับบริการอย่างครอบคลุมและมีคุณภาพ

สร้างการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพทุกระดับ

สรุปขั้นตอนการวัดผลการปฏิบัติงานการดูแลผู้ติดเชื้อเอชไอวี (HIVQUAL-T; PM)

1. การ List รายชื่อผู้ป่วยทั้งหมด/การตรวจสอบความซ้ำซ้อนของรายชื่อผู้ป่วย
2. การโอนรายชื่อผู้ป่วยเข้าสู่โปรแกรม
3. การสุ่มตัวอย่าง
4. การรวบรวมข้อมูล/การบันทึกทางการแพทย์ของผู้ป่วย จากOPD card และทะเบียนต่าง ๆ
5. การบันทึกข้อมูลในแบบฟอร์มกระดาษ
6. การบันทึกข้อมูลลงในโปรแกรมคอมพิวเตอร์
7. การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
8. การรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูล
9. การใช้ประโยชน์จากรายงานผลข้อมูลในการปรับปรุงคุณภาพ

2, 3, 8 โปรแกรมสามารถทำให้โดยอัตโนมัติ

HIVQUAL Publications

Publications are available at www.hivguidelines.org

Websites for QI

www.NationalQualityCenter.org

- HIV measures
- Change ideas
- Best Practices
- Tools/Resources
- Literature
- QI in HIV care
- FAQ

ขอขอบคุณ

- New York State AIDS Institute, Department of Health
- สำนักเอดส์ วัณโรค และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์
- ผู้ร่วมพัฒนา HIVQUAL-T ในศูนย์ความร่วมมือไทย-สหรัฐด้านสาธารณสุข
  - IT Section
  - Care and Counseling team
  - Dr. Kimberley Fox